

Leczenie odparzeń u dzieci i dorosłych

Curing nappy rashes at children and adults

mgr farm. Magdalena Szota

PDF FULL-TEXT
www.lekwpolisce.pl

Oddano do publikacji: 13.03.2014

Słowa kluczowe: uszkodzenie skóry, odparzenie, alantoina, pantenol, zakażenia grzybicze i bakteryjne, nawilżenie, natłuszczenie skóry.

Streszczenie: Odparzenia to przykra dolegliwość, która występuje u osób otyłych, leżących, a także niemowląt. Skóra staje się wtedy silnie zaczerwieniona, występuje również obrzęk, pieczenie i swędzenie. Zaniedbane odparzenia mogą przerodzić się w bolesne, trudne do wyleczenia zmiany skórne. Odpowiednia pielęgnacja skóry narażonej na powstawanie odparzeń to najlepsza profilaktyka.

Key words: damage of skin, chafe, allantoin, panthenol, fungal and bacterial infections, moistening, greasing the skin.

Abstract: Chafes are an unpleasant complaint hurting obese, lying persons and babies. The skin is becoming then strongly reddened which swelling, roasts and itching are accompanying. Scruffy can turn in painful, difficult to heal the change skin. Proper skincare exposed to coming into existence of chafes it is the best prevention.

Wprowadzenie

Skóra to największy narząd naszego ciała, który ma bezpośredni kontakt ze środowiskiem zewnętrznym. Jej stan jest odzwierciedleniem ogólnego stanu zdrowia. Czynniki wpływające na wygląd skóry mogą być pochodzenia wewnątrz- lub zewnątrzustrojowego. Wygląd skóry może się zmieniać w wyniku różnych chorób, m.in.: tarczycy, cukrzycy, zaburzeń hormonalnych i immunologicznych.

Wyróżnia się następujące czynniki zewnętrzne:

- mechaniczne
- fizyczne
- chemiczne
- infekcyjne [1].

Poznanie mechanizmu działania tych bodźców pozwala na dobór odpowiedniej

pielęgnacji skóry i umożliwia skuteczną profilaktykę.

Odparzenia to zmiany zapalne, które powstają w miejscach szczególnie narażonych na ocieranie się o siebie lub przez tarcie skóry o przylegającą odzież. Skóra ulega przekrwieniu; powstaje zaczerwienienie, obrzęk. Zmianom towarzyszy pieczenie, swędzenie, uporczywy ból, sączenie powierzchniowe, a w cięższych przypadkach nawet przerwianie ciągłości naskórka. Zaniedbanie lub niewłaściwe leczenie i nieprawidłowa pielęgnacja często prowadzą do nadkażeń grzybiczych lub bakteryjnych [2].

Problem ten znany jest osobom otyłym; w tych przypadkach zmiany skórne pojawiają się w zagłębieniach fałdów skórnych, pod biustem, między pośladkami, pod brzuchem, w pachwinach, pod pachami lub po wewnętrz-

nej stronie ud. Czynnikiem sprzyjającymi powstawaniu oparzeń są: nadmierne pocenie się, brak lub nieprawidłowa higiena ciała, niewygodne obuwie, niedokładne wycieranie i pozostawianie wilgotnych miejsc po kąpieli.

Drugą grupą pacjentów, u których często spotykamy się z problemem oparzeń są *noworodki*. Ich skóra jest znacznie cieńsza i delikatniejsza, a przez to bardziej podatna na działanie szkodliwych czynników zewnętrznych. Luźniejsze ułożenie komórek, mniejsza aktywność gruczołów łojowych, mniejsza zawartość włókien elastynowych i cieńszy film hydrolipidowy sprawiają, że skóra dziecka jest podrażniona, zaczerwieniona i dochodzi do oparzeń w okolicach pośladków, odbytu, cewki moczowej, czy w pachwinach [1,3,4].

Nawilżanie i natłuszczenie skóry

Obecnie na rynku dostępnych jest wiele kosmetyków dla dzieci w każdym wieku oraz dla dorosłych. Ich zadaniem jest nawilżenie i natłuszczenie podrażnionej skóry za pomocą odpowiednich składników.

Alantoina – należy do bezpiecznych substancji pochodzenia roślinnego. Obecna jest m.in. w korzeniach roślin z rodziny motylkowatych, w żywokoście lekarskim czy mioduncie plamistej. Klinicznie udowodnione dobroczynne działanie alantoiny na naskórek jest przyczyną jej częstego stosowania w przemyśle farmaceutycznym i kosmetycznym; jest to jeden z najczęściej wybieranych produktów przeciwoparzeniowych.

Pod względem chemicznym alantoina jest pochodną mocznika, dlatego też wykazuje właściwości keratolityczne, usuwa martwe komórki naskórka i przyspiesza proces proliferacji komórek.

Alantoinę stosuje się przede wszystkim jako środek regenerujący, przyspieszający ziarninowanie i gojenie się ran. Zwiększa nawilżenie i elastyczność skóry. Preparaty z dodatkiem alantoiny zalecane są w leczeniu ran, otarć, niewielkich skaleczeń i pęknięć skóry. Skuteczne są również w terapii oparzeń słonecznych, oparzeń wiktających foto- i radioterapię. Alantoinę stosuje się wspomagająco w atopowym zapaleniu skóry, alergii kontaktowej, uszkodzeniach błon śluzowych nosa, przy nadmiernym rogowaceniu naskórka. Jest produktem bezpiecznym, którego mogą używać kobiety w ciąży i karmiące [5,6].

W preparatach kosmetycznych alantoina często łączona jest z **D-pantenolem** – stabilnym prekursorem witaminy B₅, która jest naturalnym składnikiem skóry, włosów i paznokci. Substancja ta łatwo wnika przez naskórek, stymuluje proliferację komórek, działa gojąco i regenerująco, łagodzi podrażnienia i zaczerwienienia. Zmniejsza przeznaskórkową utratę wody transepidermalnej (TEWL), dzięki czemu skutecznie nawilża, nadając skórze miękkość i elastyczność. Działa przeciwzapalnie, łagodzi podrażnienie, zaczerwienienie i świąd skóry.

D-pantenol znalazł zastosowanie w łagodzeniu podrażnień skóry po kąpielach słonecznych, w przypadku oparzeń słonecznych i termicznych. Wykorzystuje się go także przy odparzeniach, odmrożeniach, otarciach, ranach i pęknięciach naskórka. D-pantenol może być również stosowany do pielęgnacji wrażliwej i delikatnej skóry dziecka [7].

Witamina F – wielonienasycone kwasy tłuszczowe – normalizuje fizjologiczne funkcje skóry, przyspieszając regenerację i wpływ

wając na metabolizm lipidów niezbędnych do utrzymania prawidłowego stanu skóry.

Maść i krem z witaminą F zalecane są do pielęgnacji niemowląt już od pierwszych dni życia, a także dla osób dorosłych. Świetnie nadają się do leczenia odparzeń, wyprzeń, różnego rodzaju wyprysków, łagodzą objawy łuszczycy i nadmierną suchość skóry. Witamina F doskonale nawilża i natłuszcza skórę, zmniejsza suchość i łuszczenie skóry, skutecznie redukuje niekorzystny wpływ czynników zewnętrznych na skórę [8].

Witamina A – jest jedną z najwcześniej odkrytych witamin. To zbiorcze określenie organicznych związków chemicznych z grupy retinoidów, spośród których najważniejszy jest retinol (w pożywieniu zwierzęcym występujący w formie palmitynianu); ponadto występują kwas retinowy i pochodne estrowe retinolu.

Oprócz działania ogólnoustrojowego witamina A odpowiada za utrzymanie prawidłowych funkcji naskórka. Jej niedobór manifestuje się zwiększonym rogowaceniem, nadmierną suchością skóry, zwiększoną łamliwością i wypadaniem włosów. Stosowana miejscowo reguluje procesy rogowacenia, różnicowanie keratynocytów, pobudza syntezę kolagenu, zmniejsza stan zapalny przez hamowanie lipo-oksigenazy, poprawia funkcje ochronne skóry, zmniejsza transepidermalną utratę wody, poprawia funkcjonowanie naskórka, przywraca naturalny stan nawilżenia, elastyczność i jędrność skóry.

Wskazaniami do stosowania dostępnej w aptece maści z witaminą A są: nadmierne rogowacenie naskórka, wypryski, utrudnione gojenie się ran, oparzenia, odmrożenia i odparzenia [9,10].

W kosmetykach i produktach leczniczych witamina A znalazła zastosowanie w pielęgnacji i leczeniu skóry uszkodzonej przez różnorodne czynniki zewnętrzne. Witamina ta wpływa również na procesy starzenia się skóry.

Tlenek cynku – jest powszechnie stosowany w recepturze aptecznej i kosmetycznej jako środek przeciwzapalny, pochłaniający wilgoć i zanieczyszczenia. Ma właściwości bielące, matujące, kryjące, dzięki czemu wykorzystywany jest do produkcji pudrów i zasypek. Tlenek cynku stosowany do użytku zewnętrznego ma właściwości gojące; znalazł zastosowanie w leczeniu opryszczki, trądziku, odparzeń czy pękania ust [11]. W maściach dodatek tlenku cynku zapewnia długotrwałą ochronę przed wilgocią, zapobiega pieluszkowemu podrażnieniu skóry, łagodzi otarcia, odparzenia, zaczerwienienie i swędzenie. Może być również stosowany miejscowo do skóry alergicznej i szczególnie wrażliwej.

Talk kosmetyczny – w postaci zasyпки zapobiega powstawaniu otarć i odparzeń, łagodzi podrażnienia. Ma właściwości osuszające, wchłania nadmiar wilgoci, dzięki czemu zapobiega rozwojowi bakterii w miejscach zwiększonej potliwości. Przeznaczony jest do codziennej pielęgnacji skóry narażonej na otarcia, podrażnienia i odparzenia [5].

W przypadku odparzeń popularne są również maści, kremy, żele, lotiony z dodatkiem wyciągów roślinnych, tj. zawierające **szalwiegę lekarską, rumianek, pięciornik**. Działają one odkażająco, przeciwbakteryjnie, przeciwzapalnie i ściągająco. Ułatwiają gojenie ran oraz innych uszkodzeń skóry [12].

Podsumowanie

W opiece nad pacjentem, który ma skłonność do odparzeń należy pamiętać o właściwej pielęgnacji skóry, przejawiającej się systematycznym używaniem kosmetyków pochtaniających wilgoć, o prawidłowej codziennej higienie ciała oraz stosowaniu przewiewnej bielizny z naturalnych włókien, która umożliwi swobodny przepływ powietrza.

Wystąpienie nawet najmniejszych oznak odparzeń powinno być wskazaniem do włączenia odpowiednich preparatów, aby nie dopuścić do trudnych do wyleczenia infekcji bakteryjnych lub grzybiczych.

Piśmiennictwo:

1. Adamski Z., Kaszuba A. Dermatologia dla kosmetologów, Elsevier, 2010.
2. Jonderko G., Podręczna encyklopedia zdrowia, Poznań 2002.
3. A. Danysz, E. Telejko. Jak doradzać pacjentom. 2003.
4. K. Janicki. Domowy poradnik medyczny, PZWL 1996.
5. Mrukot M., Kosmetologia Receptariusz, Kraków 2006.
6. Kohlmunzer S., Farmakognozja podręcznik dla studentów farmacji, Warszawa PZWL, 2010.
7. www.pharmindex.pl
8. Podlewski J., Chwalibogowska- Podlewska A., Leki Współczesnej terapii, tom II, 2010.
9. Pawlaczyk M., Korzeniowska K., Witamina A w kosmologii i leczeniu dermatologicznym, Farmacja Współczesna 2013; 6: 57-61.
10. Burda-Malarz K., Pielęgnacyjne i lecznicze zastosowanie witaminy A oraz jej pochodnych, Świat Farmacji, 07/2012, s.: 22-26.
11. Chemia kosmetyków. Surowce, półprodukty, preparatyka wyrobów. Marzec A. 2005 Toruń: Dom Organizatora.
12. Ożarowski A., Jaroniewski W., Rośliny lecznicze i ich praktyczne zastosowanie, Warszawa 1989 r.

mgr farm. Magdalena Szota
e-mail: magdalena.lorek@op.pl